

Gãy xương dưới mấu chuyển

Trang này được dịch bằng máy và chưa được bác sĩ kiểm tra. **Bản tiếng Anh** là bản chính thức.

Những cảm giác bạn đang trải qua

Gãy xương dưới mấu chuyển là tình trạng gãy xương đùi, xảy ra ngay dưới khớp háng. Cơn đau thường khu trú sâu ở vùng trên đùi hoặc vùng bẹn, và thường rất dữ dội. Việc đứng, đi bộ hoặc chịu trọng lượng lên chân bị thương sẽ làm cơn đau tăng lên; ngược lại, nghỉ ngơi với chân giữ nguyên tư thế sẽ giúp giảm đau.

Vị trí gãy nằm ở chỗ có nhiều cơ bắp mạnh kéo xương ra khỏi vị trí ban đầu. Đó là lý do khiến loại gãy xương này không ổn định và khó giữ cho xương khớp nối lại trong quá trình liền xương. Cũng vì vậy, cơn đau thường trầm trọng hơn mỗi khi các cơ co lại – ví dụ như khi bạn lăn người trên giường vào ban đêm hoặc cố gắng đứng dậy sau khi ngồi lâu trên ghế.

Các hoạt động sinh hoạt hàng ngày trở nên khó khăn nhanh chóng. Bạn sẽ gặp khó khăn trong việc đứng lên, leo cầu thang hoặc đi vệ sinh mà không có sự trợ giúp. Việc lên xuống xe hơi hoặc ngồi xuống bồn cầu cũng gây áp lực lên vùng đùi trên và gây đau đớn. Ngủ nằm nghiêng về phía chân bị thương cũng rất khó chịu; cơn đau có thể làm bạn tỉnh giấc giữa đêm.

Một số trường hợp gãy xương ở vùng này xảy ra sau thời gian dài sử dụng các loại thuốc điều trị tình trạng xương mỏng (thuốc điều trị loãng xương); chúng được gọi là gãy xương dạng “atypical”. Trước khi xương gãy, một số người cảm thấy đau âm ỉ hoặc đau sâu ở vùng đùi trong nhiều tuần, thậm chí nhiều tháng. Nếu bạn đang dùng các loại thuốc này và xuất hiện cơn đau đùi mới, hãy thông báo ngay cho bác sĩ.

Quá trình liền xương ở vùng này thường diễn ra chậm. Đôi khi xương cần thời gian lâu hơn bình thường mới nối lại; trong một số trường hợp, nếu không điều trị thêm thì xương không thể liền được. Yếu tố này ảnh hưởng đến tiến trình hồi phục nhiều hơn so với loại gãy xương cụ thể: những người bị gãy xương dạng “atypical” và những người bị gãy xương thông thường thường có kết quả hồi phục tương tự nhau.

Gãy xương ở vùng này cũng ảnh hưởng đến sức khỏe tổng thể của bạn. Người cao tuổi thường cảm thấy chất lượng cuộc sống giảm sút, cả trong những tháng đầu sau chấn thương lẫn về lâu dài. Đây là một diễn biến bình thường của chấn thương này; bạn nên trao đổi với đội ngũ y tế trong quá trình hồi phục.

Chuyện gì đang xảy ra thực sự

Xương đùi chịu toàn bộ trọng lượng cơ thể khi bạn đứng hoặc đi bộ. Vị trí gãy nằm ngay dưới khớp háng; đây là nơi xương dày và chắc nhất, đồng thời cũng là nơi chịu lực lớn nhất trong toàn bộ bộ xương. Có thể coi đây là “cột trụ chịu tải” của chân bạn. Khi xương bị gãy, việc đứng bằng chân đó là điều không thể thực hiện được mà không gây đau đớn dữ dội.

Đây là loại xương vỏ dày – lớp ngoài cứng của xương, chứ không phải phần xương bên trong có cấu trúc xốp. Loại xương này có nguồn cung cấp máu hạn chế; đó là một trong những lý do khiến quá trình liền xương tại vị trí này thường diễn ra chậm. Thông thường, vết gãy không chỉ tạo thành hai đầu xương rõ ràng mà còn bị vỡ thành nhiều mảnh, làm tăng thêm độ khó trong điều trị.

Các cơ bắp mạnh mẽ bao quanh vùng xương đùi này; ngay sau khi xương gãy, chúng vẫn tiếp tục co lại. Các cơ gấp hông và kéo chân sang bên ngoài sẽ tác động lên mảnh xương phía trên theo một hướng; ngược lại, các cơ kéo đùi về phía trong lại tác động lên mảnh xương phía dưới theo hướng ngược lại, khiến mảnh này bị rút ngắn lại. Đó là lý do tại sao các mảnh xương không thể tự nối lại với nhau, và cơn đau tăng lên mỗi khi các cơ này co cứng.

Một số trường hợp gãy xương xảy ra sau khi người cao tuổi bị ngã, khi mà mật độ xương đã giảm sút. Những trường hợp khác xảy ra sau chấn thương nặng như tai nạn xe hơi ở người trẻ tuổi. Còn một nhóm nữa gặp phải tình trạng này dù hầu như không có chấn thương nào, ở những người đã sử dụng các loại thuốc điều trị loãng xương trong thời gian dài. Đây chính là những ca gãy xương không điển hình đã được đề cập trước đó.

Do xương phải chịu lực rất lớn và các cơ liên tục kéo các mảnh xương ra xa nhau, loại gãy này được xem là rất khó điều trị. Khả năng các dụng cụ cố định bị hỏng hoặc thời gian liền xương kéo dài hơn mức bình thường cũng cao hơn so với các ca gãy khác. Vì vậy, phương pháp điều trị chủ yếu là phẫu thuật nhằm cố định chắc chắn xương trong quá trình hồi phục.

Những gì chúng tôi có thể làm

Đối với gãy xương này, phẫu thuật thường là phương pháp điều trị chủ yếu. Vị trí gãy nằm ở chỗ có nhiều cơ mạnh liên tục kéo xương ra khỏi vị trí ban đầu; vì vậy hiếm khi xương tự khép lại được. Chúng tôi thường khuyến nghị phẫu thuật trong mọi trường hợp, trừ khi bạn từ chối hoặc có bệnh lý khác khiến việc mổ không an toàn. Một số người, chẳng hạn những người không thể đi lại hoặc bị liệt cả hai bên cơ thể, có thể được điều trị mà không cần phẫu thuật; tuy nhiên ngay cả trong trường hợp đó, phẫu thuật cũng có thể giúp việc chăm sóc và nâng cao sự thoải mái cho bệnh nhân dễ dàng hơn.

Phẫu thuật thường gặp là đặt một thanh kim loại vào lòng ống xương đùi, kết hợp với các vít để giữ các mảnh xương thẳng hàng. Phương pháp này gọi là nẹp nội tuỷ, và là cách điều trị tiêu chuẩn cho loại gãy xương này. Thanh kim loại này chịu tải trọng thay cho xương trong quá trình lành vết thương; điều này rất quan trọng vì lực tác động lên vùng xương đùi này có thể gấp nhiều lần trọng lượng cơ thể bạn. Trong một số ít

trường hợp, người ta có thể sử dụng tấm kim loại và vít đặt bên ngoài xương thay thế. Việc lựa chọn phương pháp nào phù hợp với bạn phụ thuộc vào hình dạng vết gãy và tình trạng sức khỏe tổng thể; chúng tôi sẽ cùng bạn thảo luận để đưa ra quyết định chung.

Nếu xương không liền lại hoặc phương pháp cố định thất bại, phẫu thuật tiếp theo vẫn có thể giúp ích. Đó có thể là việc thực hiện lại việc cố định, dùng mảnh ghép xương để thúc đẩy quá trình liền xương, hoặc trong một số trường hợp thay thế xương đùi bằng khớp nhân tạo. Đây là các ca phẫu thuật cứu vãn tình trạng, và chúng có những yếu tố cân nhắc riêng mà chúng tôi sẽ trao đổi với bạn vào thời điểm thích hợp.

Bạn sẽ không được về nhà chỉ với việc nghỉ ngơi và vật lý trị liệu đơn thuần. Vật lý trị liệu vẫn rất quan trọng, nhưng nó được thực hiện sau phẫu thuật nhằm phục hồi sức mạnh cơ và giúp bạn đi lại trở lại.

Những điều có thể xảy ra

Sau phẫu thuật, hầu hết các trường hợp gãy xương ở vùng này đều liền lại. Tuy nhiên, xương ở đây liền lại khá chậm; điều này là bình thường đối với vùng đùi này. Quá trình hồi phục thường kéo dài vài tháng chứ không phải vài tuần, bởi vì cấu trúc xương dày đặc cùng các cơ bắp mạnh mẽ xung quanh khiến việc lành thương diễn ra chậm hơn so với nhiều vết gãy khác.

Tiền lượng khá tốt nếu xương được giữ đúng vị trí trong suốt quá trình lành thương. Việc sắp xếp các mảnh xương đúng chỗ là yếu tố quan trọng; đây là điều mà bác sĩ phẫu thuật sẽ nỗ lực thực hiện trong ca mổ. Khi mọi thứ diễn ra đúng kế hoạch, thanh kim loại sẽ chịu tải trọng trong lúc cơ thể tự phục hồi; sau đó, sức mạnh và khả năng đi lại sẽ dần được phục hồi trong vài tháng tiếp theo.

Tuy nhiên, vẫn có những rủi ro cần lưu ý. Do chịu tác động của lực rất lớn, các dụng cụ cố định xương ở vùng này có nguy cơ hỏng cao hơn so với các vết gãy khác. Xương cũng có thể mất nhiều thời gian hơn bình thường mới liền lại; thậm chí trong một số trường hợp không thể liền được. Nếu điều này xảy ra, nhiều biến chứng khác sẽ phát sinh và thường phải tiến hành phẫu thuật thêm để khắc phục. Một số bệnh nhân cũng có thể bị xương liền lại ở tư thế hơi xoắn, điều này ảnh hưởng đến cảm giác và chức năng của chân.

Nếu không điều trị, tình trạng sẽ tồi tệ hơn. Các cơ vẫn tiếp tục kéo các mảnh xương ra khỏi vị trí ban đầu; vì vậy xương không thể tự giữ nguyên trạng. Không có phẫu thuật thì xương sẽ không thể liền lại ở vị trí hữu ích, và người bệnh sẽ không thể chịu trọng lượng cơ thể lên chân đó.

Trong trường hợp xương không liền sau ca phẫu thuật đầu tiên, vẫn còn hy vọng. Có thể tiến hành phẫu thuật thêm để giúp xương liền lại; khi đó vết gãy mới thực sự lành thương. Một số trường hợp gãy xương liên quan đến việc sử dụng lâu dài các loại thuốc điều trị loãng xương thì quá trình liền xương còn chậm hơn nữa; cần sự kiên nhẫn và theo dõi lâu dài mới có thể khẳng định tình trạng đã ổn định.

Người cao tuổi cần biết rằng quá trình hồi phục ảnh hưởng đến toàn bộ cơ thể, không chỉ riêng vùng đùi. Chất lượng cuộc sống thường giảm sút trong những tháng đầu và có thể duy trì ở mức thấp trong một thời

gian. Việc được đội ngũ y tế, bao gồm cả bác sĩ đa khoa, chăm sóc sớm sẽ giúp người bệnh sớm phục hồi lại khả năng vận động.

Khi nào nên đi khám bác sĩ

Gãy xương này là tình trạng cấp cứu. Nếu bạn bị ngã hoặc chấn thương và không thể chịu trọng lượng lên chân do đau dữ dội ở vùng đùi hoặc háng, hãy đến ngay phòng cấp cứu. Đừng chờ đợi lịch hẹn với bác sĩ đa khoa.

Một số dấu hiệu cảnh báo sẽ xuất hiện sau đó. Nếu bạn đã dùng các loại thuốc điều trị loãng xương trong thời gian dài và bắt đầu cảm thấy đau âm ỉ hoặc đau sâu ở vùng đùi, hãy đi khám bác sĩ đa khoa sớm, ngay cả khi không có chấn thương nào xảy ra. Đừng tự ý ngừng thuốc; hãy trao đổi với bác sĩ đa khoa trước. Cơn đau này có thể xuất hiện vài tuần hoặc vài tháng trước khi xương thực sự gãy, và cần được kiểm tra trước khi điều đó xảy ra.

Sau khi điều trị, cần chú ý đến các biến chứng thường gặp của loại gãy xương này. Hãy nhờ bác sĩ chuyên khoa đánh giá nếu cơn đau ở đùi không thuyên giảm sau vài tháng điều trị, hoặc nếu chân có vẻ ngắn hơn hoặc bị vẹo so với chân còn lại. Hãy đến phòng cấp cứu nếu bạn bị sốt, vùng đùi nóng lên và đỏ rát, hoặc đột ngột không thể chịu trọng lượng lên chân sau một thời gian cải thiện tình trạng; những dấu hiệu này có thể là dấu hiệu của nhiễm trùng quanh vùng phẫu thuật hoặc vấn đề liên quan đến các vật liệu kim loại cấy ghép, cần được đánh giá ngay lập tức.